

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.087/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítélet a dr. Gulyás Zoltán ügyvéd (**Szolnok**, Dózsa György utca 2. I. emelet 5. szám) által képviselt **felperes apja** (címe) felperesnek a dr. Porcsalmy Sándor ügyvéd (**Debrecen.**, Varga utca 32. szám) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen szerződéskötés előtt fennállott helyzet visszaállítása iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 8.P.21.221/2007/70. számú ítélete ellen az alperes által 72. sorszám, és a felperes által 73. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítélet a dr. Gulyás Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Porcsalmy Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 8.P.21.221/2007/70. számú ítélete ellen az alperes által 72. sorszám, és a felperes által 73. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 230 000 (Kettőszázharmincezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes 1977. óta **Sz-on** él, és egyedüli gyermeke volt szüleinek, akik a **D.**, ... utca 34. szám alatti házasingatlanban laktak.

felperes anyja nál 2000-ben Alzheimer kórt diagnosztizáltak, 2002-ben két alkalommal feküdt pszichiátriai osztályon. **felperes apja** a felesége látogatása során ismerkedett meg az alperessel, aki akkor a kórházban takarítási munkákat végző kft. alkalmazottja volt.

2002. augusztusában **felperes apja** és az alperes között szóbeli megállapodás jött létre, amely alapján az alperes havi 35 000 forint kifizetése ellenében vállalta **felperes anyja** otthoni ápolását és gondozását, majd a felek a szerződést 2005. májusától úgy módosították, hogy az alperes munkaviszonya megszüntetése mellett már napi szinten

gondozta és ápolta **felperes anyját**, elvégezte továbbá a háztartási munkákat is, mindezt havi 90 000 forint díj ellenében.

felperes anyja 2005. második félévétől már ágyban fekvő beteg volt, 2006. márciusától gyomorszondán keresztül kellett táplálni, illetve pelenkázni, gyakorlatilag 24 óras folyamatos ellátást és felügyeletet igényelt. **felperes apja** és az alperes 2006. február 28-án, **felperes anyja** kórházi tartózkodása alatt, dr. **SK** ügyvéd közreműködése és ellenjegyzése mellett írásban „eltartási-gondozási szerződés” elnevezésű megállapodást kötött.

A megállapodásban az ápolónő foglalkozásuként feltüntetett alperes vállalta **felperes apja** és felesége eltartását és gondozását a havi nyugdíjuk érintetlenül hagyása mellett, a saját költségén, a ... utcai ingatlanban. A szerződésben a felek részletesen körülírták mindazokat a szolgáltatásokat, amelyek elvégzésére az alperes kötelessé vált, köztük az eltemettetésről való gondoskodást és annak költségei viselését is. Ellenértékként **felperes apja** 10 000 000 forintot fizetett ki az alperesnek. A havi gondozási díj értékét a két eltartott-gondozottra vonatkozóan a felek 120 000 forintban határozták meg. A szerződésben **felperes apjat** házastársa képviselőjeként is feltüntették, a szerződést azonban csak **felperes apja** írta alá.

A felek abban is megállapodtak, hogy a szerződés biztosítékeként az alperes a tulajdonában álló **D., B.** utca szám alatti lakásra vonatkozóan hozzájárul a tartás-gondozási jog bejegyzéséhez. Abban az esetben pedig, ha a számára biztosított összegből nagyobb lakást vásárol, a jog bejegyzéséhez a vásárolt lakás esetében is hozzájárult.

Ténylegesen a szerződés megkötésekor az alperesnek nem volt ápolónő foglalkozása, illetve szakképesítése, 2,5 éves tanfolyam elvégzését követően 2006. április 26-án szerzett szociális gondozó és ápoló szakképesítést. A 2008. február 12-én megtartott tárgyaláson azonban akként nyilatkozott, hogy a **felperes apjával** történt megismerkedésekor is már ápolónőként dolgozott a klinikán.

A szerződésben foglaltakkal ellentétben továbbá nem állt az alperes tulajdonában a **B.** utcai lakás. Az alperes a **felperes apjától** kapott 10 000 000 forintból 8 500 000 forint felhasználásával 2006. márciusában vásárolta meg a **D., S.** utca . szám alatti lakást, amelyre a szerződés alapján kérte a gondozási jog bejegyzését. A **D.**i Földhivatal azonban a másodfokú ingatlanügyi hatóság által helybenhagyott határozatában a tartási jog bejegyzése iránti kérelmet elutasította, arra hivatkozással, hogy az Inytv. végrehajtására kiadott 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet 16. §-ának rendelkezése a tartási és életjáradéki jogot csak a jogosult által átruházott ingatlanra, vagy annak eszmei hányadára engedi meg bejegyezni.

2006. március 1-jén a felperes pénzbeli támogatásért fordult édesapjához, azon a napon ugyanis a házassági vagyonközösség megosztása iránt **Szon** folyamatban volt perében megtartott tárgyaláson kötelezettséget vállalt a megváltási ár letétbe helyezésére. Ekkor azonban értesült arról, hogy **felperes apja** a saját és felesége megtakarított pénzéből 10 000 000 forintot a szerződés alapján az alperesnek átadott. A felperes közreműködésével

felperes apja 2006. március 15-én levelet írt a felperes ügyvédjének, dr. **GT** nak, amelyben kérte az ügyvédet az alperessel kötött szerződés felülvizsgálatára. Utalt arra, hogy az alperesben a bizalma megrendült, mert egy, az alperes szervezésében több személy által a lakásban végzett nagytakarítást követően pénze tűnt el a lakásból, közölte továbbá, hogy az alperes azzal vette rá a szerződés megkötésére, hogy csak ezen a módon kerülhető el **felperes anyja** gondnokság alá helyeztetése. Sérelmezte továbbá, hogy az alperes a szerződésben vállalt garanciát nem biztosította, emellett túlzottnak találta a kikötött ellenszolgáltatást, tekintve azt, hogy az 8 évig fedezi csupán a gondozottak ellátását.

2006. júniusában dr. **GT** ügyvéd **felperes apja** megbízásából eljárva levélben közölte az alperessel, hogy a szerződést fel kívánják bontani, mert az alperes nem tesz eleget, illetve csak csekély mértékben tesz eleget a szerződésben vállalt kötelezettségének, a szerződés nem felel meg az eltartottak érdekeinek, teljes elszámolás szükséges, azonban az alperesnek nem lehet követelése, minthogy előzőleg már rendszeres havi juttatásban részesült. Az alperes a levél miatt felkereste **felperes apját**, és közölte vele, hogy maga sem kívánja ilyen feltételek mellett a szerződést fenntartani. Június 3-án az ügyvéd sms-ben figyelmeztette az alperest arra, hogy az elvállalt munkát továbbra is végezze el, a szerződés felbontása erre nem vonatkozik, és amennyiben a kötelezettségeinek nem tesz eleget, szerződésszegést követ el.

2006. június 1-jén a felperes a **D.i Városi Bírósághoz** keresetet nyújtott be a szülei gondnokság alá helyezése iránt. **felperes apját** azonban június 9-én agyvérzéssel kórházba szállították, ahol június 28-án elhunyt. A városi bíróság a vele szemben indult pert az időközben bekövetkezet halála miatt megszüntette, **felperes anyját** pedig a 2007. március 13-án kelt 52.P.22.360/2006/17. számú ítéletében cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. A **D.i Városi Gyámhivatal** a 2007. április 2-án meghozott 68.562/5/2007. számú határozatában a felperest rendelte ki **felperes anyja** végleges gondnokául.

Az alperes **felperes anyját** 2006. júniusától, **felperes apja** kórházba szállításától kezdődően a saját, **S.** utcai lakásában gondozta, annak 2008. augusztus 14-én bekövetkezett haláláig.

A felperes a pert részben saját személyében, mint **felperes apja** törvényes örököse, ekként egyetemes jogutódja, továbbá mint **felperes anyja** II. rendű felperes képviselőjében eljáró gondnok, törvényes képviselő indította meg, és keresetében a 2006. február 28-án megkötött eltartási-gondozási szerződés érvénytelenségének megállapítása mellett a szerződéskötés előtt fennállott helyzet visszaállítását kérte.

Hivatkozott arra, hogy a szerződés a **felperes apjára** vonatkozó részében érvénytelen, mert az alperes a szerződés megkötésekor nyilvánvalóan lényeges körülménynek számító szakképzettségére nézve megtévesztette **felperes apját**, akinek a szerződéssel nyilvánvalóan a felesége megfelelő szakmai színvonalú ápolásának és gondozásának

biztosítása volt a célja. **felperes apja** ez okból, valamint amiatt is tévedésben volt a szerződés megkötésekor, hogy a **B.** utcai lakás az alperes tulajdonában áll.

A **felperes anyjara** vonatkozó szerződéses kikötésekkel kapcsolatban állította, hogy a szerződés nem jött létre, azt ugyanis **felperes anyja** nem írta alá, **felperes apjának** pedig nem volt írásbeli meghatalmazása a felesége képviselőjére. Emellett **felperes anyja** a szerződés megkötésekor cselekvőképtelen állapotban volt, így gondnokság alá helyezés, illetve gondnoki képviselő nélkül nem tehetett érvényes jognyilatkozatot.

Hivatkozott arra is, hogy a szerződés **felperes anyjara** vonatkozó része a 11/1972. (VI.30.) EüM. rendelet 18. §-ának rendelkezéseibe ütközik, az alperes ugyanis ellátási körébe tartozó személlyel kötötte meg a szerződést. A részbeni érvénytelenség pedig a Ptk. 239. §-ának rendelkezésére figyelemmel az egész szerződés érvénytelenségét vonja maga után.

A felperes **felperes anyja** per alatti elhalálozását követően keresetösségi jogát arra alapította, hogy **felperes anyja** törvényes örökösévé és perbeli jogutódjaként folytathatja a jogelődje által megindított pert.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a felperesnek nincs keresetösségi joga, a szerződő felek akaratát ugyanis nem örökölte. **felperes apja** jogutódjaként a felperes csak a jogelőd által még életében megindított perbe léphetett volna be jogutódként, figyelemmel arra, hogy a szerződés **felperes apja** halálával megszűnt. **felperes anyja** esetében pedig alkalmazandó a Ptk. 17. §-ának (3) bekezdése, amely értelmében a szerződés érvénytelenségére csak a cselekvőképtelen személy érdekében lehet hivatkozni.

Álláspontja szerint a szerződést a **felperes anyjara** vonatkozó részében harmadik személy javára szóló szerződésnek kell tekinteni, így a Ptk. 233. §-ának (1) bekezdése alkalmazása esetén nincs relevanciája annak, hogy nevezettnek volt-e szerződéses akarata. Hivatkozott a megtámadási jog elévülésére is, valamint arra, hogy **felperes anyja** nem tartozott az alperes ellátási körébe a szerződés megkötésekor, így a szerződés ez okból sem érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság tanúkat hallgatott meg, illetve szakértőt rendelt ki az alperes által elvégzett munkák ellenértékének megállapítása céljából, majd meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 364 822 forintot, annak törvényes kamataival együtt. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest az alperes javára perki költség megfizetésére.

Mindenekelőtt rámutatott arra, hogy a Pp. 3. §-ának (1) bekezdése alapján per indítására a vitában érdekelt fél jogosult. A Ptk. 234. §-ának (1) bekezdése, valamint a 235. §-ának (2) bekezdése megjelöli azok körét, akik - akár semmisség miatt, akár a szerződés megtámadására okot adó, a Ptk-ban szabályozott feltételek fennállása esetén - harmadik személyek közti szerződés érvénytelenségére hivatkozhatnak. Mindezek alapján, valamint arra figyelemmel, hogy szerződés hiányában, illetve érvénytelensége esetén az

ellenszolgáltatás törvényes örököse nem vitásan a felperes lenne, az anyagi jogszabályok szerint a per megindítására vonatkozó érdekeltiségét bizonyítottanak találva megállapította, hogy a felperes keresetösségi joga fennáll.

Emellett a felperes egyrészt saját nevében indította meg a pert, édesanyja, **felperes anyja** halálát követően pedig az általa előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában is belépett a perbe mint jogutód, így eljárásjogi szempontból is jogosult volt az eljárás folytatására.

Érdemben vizsgálva az érvénytelenségi okokat megállapította, hogy a Ptk.

586. §-ának (1)-(4) bekezdéseiben foglalt rendelkezésekre figyelemmel **felperes apja** és az alperes között alakilag és tartalmilag is érvényes szerződés jött létre.

A szerződés e részére vonatkozóan a felperes által érvényesített semmisségi, illetve megtámadási igényeket alaptalannak ítélte. Az alperes nem egészségügyi szakdolgozóként állt alkalmazásban a szerződés megkötésekor, így nem tartozott a hivatkozott EüM. rendelet tárgyi hatálya alá. Bár az alperes a perben valótlan tartalmú nyilatkozatot tett a foglalkozására vonatkozóan, amely kimeríti a rosszhiszemű pervitel fogalmát, a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy **felperes apja** nem tekintette lényeges körülménynek a szerződés megkötésekor az alperes ápolónői szakképzettségének meglétét. E körben kiemelte, hogy a szerződés megkötésekor az alperes már három éve végezte ugyanazokat a szolgáltatásokat **felperes apja** és felesége megegyezésére, **felperes apja** tehát nyilvánvalóan ez a tapasztalat motiválta a szerződés megkötésekor.

Megállapította ugyanakkor, hogy **felperes anyja** és az alperes között nem jött létre szerződés. A Ptk. 586. §-ának (2) bekezdése ugyanis a tartási szerződést írásbeli alakhoz köti, a szerződést azonban **felperes anyja** nem írta alá, **felperes apja** pedig nem rendelkezett írásbeli meghatalmazással a szerződés felesége nevében történő aláírására, így nem volt képviseleti joga a felesége nevében és helyette eljárni, jognyilatkozatot tenni. A szerződés harmadik személy javára kötött szerződésnek sem tekinthető, mivel az ellenszolgáltatást a házaspár házastársi vagyontársaságához tartozó pénzből fizette ki az alperes részére **felperes apja**.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeit alkalmazva megállapította, hogy a szerződéskötés előtt fennállott helyzet visszaállítása nem lehetséges, ezért a Ptk. 237. §-ának (2) bekezdését alkalmazva a szerződést érvényessé nyilvánította, és az igazságügyi szakértői vélemény alapján megállapítva **felperes anyja** haláláig az alperes által elvégzett munkák, valamint a temetés költségeit, ezt levonta az 5 000 000 forintos ellenszolgáltatásból, határozta meg az alperes által a felperesnek fizetendő, ellenszolgáltatás nélkül maradt tartozás összegét.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében az alperes annak részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, valamint a felperes perkielégben való marasztalását kérte.

Hivatkozott arra, hogy az alperes a súlyos terhet jelentő betegségben szenvedő feleségét intézetben elhelyezni nem kívánó **felperes apja** akaratából gondozta **felperes anyját**. Miután a szóbeli szerződés alapján a teljesített gondoskodás megfelelő volt, lényegében ezt erősítette meg a jövőre nézve az írásbeli szerződés, jóllehet a kézpénzben nyújtott ellenszolgáltatásra tekintettel a megállapodás érvényessége írásbeli alakhoz nem lett volna kötve.

Az alperes a fellebbezésében változatlanul vitatta a felperes keresetőségi jogát, utalva arra, hogy a szerződést kötő felek jogosultak eldönteni az érvénytelenséget. Arra a felperes nem hivatkozott és nem is hivatkozhatott, hogy **felperes apjának** ilyen szándéka lett volna, minthogy nem volt annak jele, hogy **felperes apja** a szerződés érvénytelensége miatt igénnyel élt volna.

Az írásbeli kényszer hiányában az a körülmény, hogy a szerződést **felperes anyja** nem írta alá, érvénytelenségi ok nem lehet. A Ptk. kommentárja szerint pedig abban az esetben, ha nem is volt érvényes nyilatkozat, de a tartás megvalósult, és megfelelt a tartásra szoruló feltehető akaratának és érdekeinek, akkor azt helyénvalónak kell tekinteni akkor is, ha az a felperes mint tartásra kötelezhető személy akaratának nem felelt meg. Azt pedig, hogy mindez ellenérték fejében történjen, jogszabály nem tiltja.

A bírói gyakorlat szerint csak az adott helyzetben és adott körülmények között lehet elbírálni azt, hogy a cselekvőképtelen személy nyilatkozata cselekvőképessége esetén is indokolt lett volna. A perbeli esetben a felperes kötelessége lett volna a szülők gondozása, a felperes azonban ennek érdekében semmit sem tett. Ismételten hivatkozott a Ptk. 21. §-ának (1) bekezdésében - 2001. szeptember 1-jétől kezdődően helyesen 13/D. §-a (1) bekezdésében - szabályozott relatív semmisségi rendelkezésre, mely szerint a cselekvőkép-telenségen alapuló semmisségre csak annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége hiányzik.

A fellebbezési tárgyaláson fellebbezését azzal egészítette ki, hogy utalt a Csjt. 30. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre, amely alapján **felperes apjának** a vagyonközösség fennállása alatt kötött perbeli visszterhes ügyletét **felperes anyja** hozzájárulásával kötöttnek kell tekinteni.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását indítványozta, a másodlagos fellebbezési kérelem az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása mellett a keresetnek való helytadásra irányult.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet nem felelt meg a Pp. 213. §-a (1) bekezdésében foglaltaknak, annak rendelkező része ugyanis nem tartalmazott rendelkezést a szerződés érvénytelenségének megállapításáról, jóllehet azt a kereseti kérelem tartalmazta. Ennek hiányában kizárólag az elsőfokú ítélet indokolásából lehet következtetni az elsőfokú bíróságnak az érvénytelenség kérdésében elfoglalt álláspontjára.

A logika szabályait sértő következtetésnek tartotta azt, hogy az elsőfokú bíróság a **felperes apja** és az alperes közti szerződést érvényesen létrejöttek és azt **felperes apja** halálával megszűntnek tekintette. Amennyiben ugyanis a szerződéskötést a megelőző 3 év folyamatos szolgáltatás nyújtása motiválta volna csupán, az alperesnek nem lett volna ésszerű oka arra, hogy írásban valótlan tartalmú nyilatkozatot tegyen a szakképzettségére vonatkozóan. Annak tehát, hogy ez mégis így történt, az egyetlen célja csak az lehetett, hogy **felperes apja** élete végéig abban a téves tudatban legyen, hogy az alperes megfelelő szakmai végzettséggel rendelkezik. Az alperes valótlanul állította továbbá a szerződésben azt is, hogy a **B.** utcai lakás a tulajdonában állna, ennek oka is kizárólag az lehetett, hogy **felperes apja** ragaszkodott a fedezet biztosításához. Miután ezt az alperes nem teljesítette, az okirat megkötésének a ténye is megkérdőjelezhető.

Sérelmezte a felperes, hogy az elsőfokú bíróság kettébontva vizsgálta a szerződést, holott az egységes egész, és a **felperes anyja** és az alperes közötti részében megállapított érvénytelensége a Ptk. 239. §-ának (1) bekezdésében szabályozottak szerint az egész szerződésre kihat. A per adatai alapján ahhoz pedig nem férhet kétség, hogy a **felperes anyjára** vonatkozó megállapodás hiányában a felek a szerződést nem kötötték volna meg. A kapcsolatfelvétel **felperes apja** és az alperes között eleve **felperes anyja** egészségügyi állapotára tekintettel történt, mint ahogyan a szerződés módosítása is, amelyet pedig **felperes anyja** betegségének súlyosbodása motivált. **felperes apja** tehát kifejezetten a feleségéről való gondoskodás biztosítása érdekében állapodott meg az alperessel, hiszen a saját egészségügyi állapota megfelelő volt, orvosi ellátásra, ápolásra nem szorult. Nyilvánvaló ezért, hogy ha alaki, vagy tartalmi kellékek hiányában a felesége és az alperes között nem jött létre jogviszony, saját ellátására nem kötött volna szerződést az alperessel. Ezzel ellentétes következtetésnek a bizonyítás adatai ellentmondanak. Az ítélet indokolási része tehát jogilag releváns hiányosságokban szenved, nem tartalmazza a felperes előbbieken kifejtettekkel kapcsolatos álláspontjának cáfolatát.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a késedelmi kamat kezdő időpontját jogszabálysértően jelölte meg. Az alperest helyesen a szerződéskötés időpontjától kezdődően terheli késedelmi kamat-fizetési kötelezettség, és nem **felperes anyja** halálának időpontjától. A Ptk. 237. §-a (1) bekezdésében foglaltak alapján az eredeti állapot helyreállításából következően a visszajáró szolgáltatások esedékessége azonos a szerződéskötés időpontjával. Az alperes szolgáltatásai beszámításának tehát a visszafizetendő 5 000 000 forint és annak 2006. február 28-tól számított kamatai együttes összegével szemben lehet csak helye.

A felperes a fellebbezésében változatlanul fenntartotta a már az elsőfokú eljárásban is előadott azon álláspontját, mely szerint a peres eljárás során beszerzett szakvélemény aggályos, az nem fogadható el. A szakértő a kirendelésnek megfelelő szakterületre kompetenciával nem rendelkezett, és az általa megjelöltösszegek megalapozottsága is kifogásolható. Utalt arra, hogy a szakértői véleményt az alperes sem fogadta el, ugyanakkor az elsőfokú ítélet nem adta indokát annak, hogy a bíróság miért utasította el másik szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát, mindkét fél kérelme ellenére. Az ítéleti részösszegek sem felelnek meg a szakvéleményben foglalt részösszegeknek.

A szakvélemény különösen aggályos az ápolási feladatokra elszámolt 8 óra időszükséglet meghatározására vonatkozó részében, tekintve ugyanis, hogy a szakértő valamennyi, az alperes által elvégzett tevékenység időszükségletét felszámította, a 8 óra ápolás időtartama tehát nincs releváns tevékenységgel kitöltve.

Az ítélet tábla a fellebbezések egyikét sem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság érdemben helyesen foglalt állást abban a kérdésben, hogy a felperest a keresetösségi jog a perbeli igény érvényesítésére **felperes apja** örököséként és egyetemes jogutódként édesapja halálát követően, saját jogán megillette.

A felperes azonban nem indíthatott volna pert édesanyja képviseletében, annak törvényes gondnokaként, tekintettel arra, hogy édesanyja leendő örököséként érdekei ellentétben álltak a gondnokoltával. A Ptk. 225. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel tehát **felperes anyja** csak a gyámhatóság által kirendelt eseti gondnok által képviselve indíthatott volna pert az általa kötött szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. **felperes anyja** elhunytát követően azonban a felperes mint törvényes örökös és jogutód már hivatkozhatott arra, hogy jogelődje és az alperes által kötött szerződés nem jött létre, és kérhette az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását.

Megjegyzi továbbá az ítélet tábla, hogy az egységes ítélezési gyakorlat szerint a Ptk. 234. §-ának (1) bekezdésében szabályozott azon rendelkezés, mely szerint a semmis szerződés érvénytelenségére bárki hivatkozhat, ugyan korlátlan hivatkozási lehetőséget jelent, de nem jelenti egyben a feltétlen perindítási jogosultságot is. A keresetösségi jogot a bírósági gyakorlat semmisség vonatkozásában is szűkítve értelmezi, figyelemmel arra, hogy a Pp. 3. §-ában foglaltak alapján keresetindítási joga csak annak van, aki a jogi érdekeltségét, vagy a perlési jogosultságot biztosító jogszabályi felhatalmazását igazolja. (EBH. 2004. évi 1042. számú döntés) Ez okból tehát az elsőfokú bíróság szükségtelenül vizsgálta a felperes perbeli legitimációját elkülönítve az általa hivatkozott semmisségi, illetve megtámadási okokra vonatkozóan. Ugyancsak a bírói gyakorlat szerint a törvényes örökös, mint jogutód kizárólag a jogelődje által kötött tartási szerződés megszüntetése iránt nem indíthat pert a jogelőd halálát követően, a jogszerű örökös jogelőd által kötött szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti igényének érvényesítése azonban ilyen korlátba nem ütközik.

Az ügy érdemét illetően mindenekelőtt rámutat arra, hogy az alperes elévülési kifogása alaptalan, a felperes ugyanis a Ptk. 324. §-ának (1) bekezdésében, illetve a 236. §-ában szabályozott határidőn belül érvényesítette igényét. Megjegyzi továbbá, hogy a Ptk. 586. §-ának (2) bekezdése alapján a tartási szerződést írásban kell megkötni, az előírt alakszerűség hiánya tehát érvénytelenségi ok.

Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást abban, hogy a felperes alaptalanul támadta a **felperes apja** és az alperes között megkötött szerződést. Az ítélet tábla e körben mindenben osztja az elsőfokú ítélet jogi indokolását is. A feladatok alapján nem kétséges, hogy az alperes már a szerződéskötést megelőzően, a szóban kötött megállapodások

alapján is kifogástalanul ellátta a vállalt feladatot. Ebből okszerűen lehet arra következtetni, hogy a **felperes apja** kötött szerződésnek nem volt lényeges része az alperes foglalkozása, a szerződés megkötésére tehát a szakképesítés hiányának ismeretében is sor került volna. **felperes apja** nyilvánvalóan a már megszerzett tapasztalataira támaszkodva vette igénybe folyamatosan az alperes szolgáltatásait. Megjegyzendő, hogy egyébként az alperes a szerződés megkötését követően rövid időn belül megszerezte a szociális gondozói ápolói szakképesítésről szóló bizonyítványt.

Mindemellett azonban **felperes apja** az írásbeli szerződésben a maga javára is kikötött szolgáltatásokat, és nem lehet elvitatni azt, hogy noha elsődlegesen nyilvánvalóan a felesége állapota motiválta a szerződés megkötésében, az alperes által végzett szolgáltatások egy részét maga is igénybe vette, a jövőre nézve pedig - korára is tekintettel - önmagát is biztonságban akarta tudni.

A szerződés érvényességét nem érinti továbbá az eltartási jog bejegyzésének elmaradása sem. E jog bejegyzése ugyanis kizárólag arra az esetre jelent biztosítékot, ha a tartásra köteles a szerződésből folyó kötelezettségeit nem teljesíti, és célja az, hogy a tartási kötelezettség elmulasztása esetén a jogosult az ingatlanból a végrehajtásra vonatkozó szabályok szerint kereshessen kielégítést. (Ptk. 587. §-ának (2) bekezdése) A perbeli esetben azonban az alperes a szerződésben vállalt kötelezettségeit mindkét eltartott haláláig terjedő időszakban kifogástalanul teljesítette, következésképpen nincs jogi relevanciája annak, hogy legjobb szándéka ellenére a biztosítékadási kötelezettségének nem tudott eleget tenni.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság abban sem, hogy **felperes anyja** és az alperes között tartási szerződés nem jött létre. A becsatolt zárójelentésekből megállapíthatóan a szerződés megkötésének időpontjában **felperes anyja** már nem rendelkezett szerződéskötési képességgel, sőt, szerződéses akaratát sem tudta kifejezésre juttatni, sem szóban, sem írásban, sem ráutaló magatartással.

E körülményekre tekintettel a **felperes apja** és felesége közti jogviszonyban a Csjt. 30. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezés sem alkalmazható, hiszen az e rendelkezésben megfogalmazott törvényi vélelem nyilvánvalóan csak a cselekvőképes házastárs hozzájárulására vonatkozik. Azzal pedig az alperes is kétség kívül tisztában volt, hogy **felperes anyja** ebben az időpontban már szerződéskötési akarattal sem rendelkezett. Miután a szerződés nem jött létre, ezért a Ptk. 17. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alkalmazására sem kerülhet sor tekintettel arra, hogy e rendelkezés eleve feltételezi a cselekvőképtelen személy általi szerződéskötést.

Nem osztotta az ítéletábra a felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság által elvégzett elszámolással kapcsolatosan előterjesztett kifogásokat sem.

E körben mindenekelőtt utal arra, hogy az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet a perben kirendelt összetett feladathoz kapcsolódóan sem szakterületet, sem speciális szakképesítést nem jelöl meg. Ugyanakkor a Foglalkozások Egységes Osztályozási

Rendszere a gazdasági, jogi és társadalomtudományi foglalkozások között 2515 szám alatt tünteti fel az üzemgazdász szakképzettséget, amellyel a perben kirendelt szakértő is rendelkezett. Az állami foglalkoztatási szolgálat internetes portálja szerint az üzemgazdász végzettség magában foglalja a gazdasági, pénzügyi döntéseket megalapozó, elemző számítások készítéséhez szükséges feladatok ellátására való képesítést is. A 27/2006. (X. 5.) IRM. rendelet kötelező jelleggel írja elő a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara részére az igazságügyi szakértők folyamatos alapismereti oktatását, amelynek része a szakterületi kompetenciába tartozó feladatkörök meghatározása is. A perben kirendelt, az igazságügyi szakértői névjegyzékbe felvett szakértő pedig maga is akként nyilatkozott, hogy a bíróság által megjelölt feladat elvégzésére kompetenciával rendelkezik. A hivatkozott jogszabályi rendelkezések ismeretében ezért - figyelemmel arra, hogy a felperes sem jogszabályi rendelkezésre utalással, sem tényekkel nem támasztotta alá e kifogását - az ítélet tábla sem talált okot a szakértői kompetencia kétségbe vonására. Szükségesnek tartja továbbá megjegyezni, hogy a bíróságok több évtizedes gyakorlata az, hogy a háztartási munkák időszükségletének és értékének meghatározására a napszám mindenkori értékét, illetve a piaci árakat ismerő mezőgazdasági szakértőt vesz igénybe.

A felperes fellebbezése arra vonatkozóan sem tartalmaz megalapozott indokot, hogy a szakértő által elszámolt ápolási időszükséglet miért lenne megalapozatlan. A perbeli adatok tanúsága szerint **felperes anyja** 24 órás felügyeletet és gondozást igényelt. Ebből következően az alperesnek, azon túl, hogy a szakértői véleményben felsorolt munkálatokat elvégezte, folyamatosan készenlétbe kellett állnia annak érdekében, hogy a beteg mindenkor aktuális igényét kielégítse. Ilyen körülmények között az ítélet tábla sem tartja eltúlozottnak a napi 8 órás ápolási időszükséglet meghatározását.

A felperes alaptalanul kifogásolta továbbá a kamatfizetés kezdő időpontját is. Az elsőfokú bíróság ugyanis a szerződést a Ptk. 237. §-a (2) bekezdésének második mondatában foglalt rendelkezés alkalmazásával - helyesen - **felperes anyja** halálának időpontjáig érvényesnek nyilvánította, és az elszámolást az ebben az időpontig teljesített szolgáltatás, illetve ellenszolgáltatás értékének egybevetésével ejtette meg. Az alperes oldalán mutatkozó tartozás tehát ezen időponttal vált esedékessé, következésképpen a Ptk. 301. §-ának rendelkezése alapján a késedelmi kamat is ezen időponttól kezdődően illeti meg csak a felperest.

A fenti indokokra tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban nagyjából pervesztes felperest a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára a Pp. 75. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerint számított költségei arányos részének megfizetésére.

A peres felek személyes költségmentesség kedvezményében részesültek, ezért az állam által előlegezett fellebbezési illetéket az állam viseli. (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a)

D e b r e c e n, 2010. április 1. napján

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Süliné dr. Tózsér Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr.
Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -